

POSKUS NEČESA NOVEGA ALI ...

... »ZATRENUTEK NAJ ODLOŽI DELO!«

PETRA NOGRAŠEK

Že nekaj let me je žulila misel, da pri pripravi nove odrske postavitve poskusim uiti iz ustaljenih tirnic delovanja otroških folklornih skupin. Tako sem se letos opogumila in odločila, da moji mali folklorniki predstavijo na odru popolnoma drugo obdobje, kot je v navadi v vseh slovenskih otroških folklornih skupinah. Izbrala sem obdobje osemdesetih let 20. stoletja.

Človek bi mislil, da nam je obdobje zelo blizu, vendar sem pri iskanju gradiva naletela na mnogo ovir in težav. Najprej je bilo treba otrokom pojasniti, kaj bomo pravzaprav počeli. Otroci dobro vedo, da se v folklorni skupini srečujejo z izročilom in z drobci iz nekdanjega življenja, vendar jim je bilo treba pojasniti, da se tokrat ne bomo ukvarjali z življenjem, ki je časovno zelo oddaljeno od današnjega, temveč s tistim, ko so ga kot otroci doživljali njihovi starši. Pri sprejemanju novega, njim drugačnega in morda nekoliko nenavadnega programa otroci niso imeli nikakršnih težav. Več vprašanj so imeli odrasli: »Ali gre tu za ljudsko izročilo? Kako daleč oziroma blizu lahko posežemo, da lahko rečemo, da gre za obranjanje ljudskega izročila? Je to stvar, ki sodi v folklorno skupino?«

Pojasnjevanje tega, zakaj se je v otroški folklorni skupini vredno srečati tudi z življenjem v obdobju, ki nam je manj oddaljeno, ni predstavljalo edine težave. Čeprav se nam zdi, da so osemdeseta leta 20. stoletja vsaj tistim, ki smo rojeni pred tem časom, blizu, sem pri poizvedovanju, kako je bilo v teh letih, naletela na precej zagat. Starši otrok, ki so bili tedaj večinoma osnovnošolci, o tedanjih igrah in zabavah niso povedali kaj več, kot da so se igrali gnilo jajce, se lovili, skrivali in da so jim bile priljubljene reklame o žvečilkah Čunga lunga in Softi. Pri opisovanju gunitvista se jim je že zatikalo, saj so pozabili imena posameznih iger, kako natančno je sledilo preskakovanje elastike pri posamezni igri ipd.

A nisem se bala teh težav in ne izziva. Nasprotno, pripravljena sem bila ugrizniti v to jabolko, za katero je kazalo, da bo kislo, in vreči kost drugim, da komentirajo. Ne nazadnje sem kmalu ugotovila, da so si že glede izbire teme laična in strokovna mnenja zelo različna – pravzaprav povsem nasprotujoča si.

Odločila sem se, da moram najti aktualen in prepričljiv dogodek iz osemdesetih let 20. stoletja, ob katerem bo gledalcu takoj jasno vsaj okvirno obdobje, za katero gre. Tako sem kot glavno nit odrske postavitve izbrala čestitke, ki so bile na sporedu vsako nedeljsko popoldne na tedanjem 1. programu Radia Ljubljana. Se še spomnite besed, s katerimi se je začinjalo kar precej voščil? »Za trenutek naj odloži delo naša draga mama, stara mama, prababica in teta ...« Tako sem se odločila za prikaz praznovanja rojstnega dne stare mame, temu primerno izbrala pesem neznanega avtorja *Sprejmi čestitke*, folklorniki so v vlogi vnukov stari mami deklamirali pesem, sledila je čestitka iz tistega časa, ki se je predvajala iz radijskega sprejemnika, nato pa so se otroci sami poigrali in sestavili svojo čestitko; sledil je ples.

Pri izbiri plesa so se porajala nova vprašanja. Za kateri ples sploh lahko rečemo, da je ljudski oziroma da je živel tudi med tedanjimi otroci? Izbrala sem *račke* (original: *The Duck Dance*), ki jo je v petdesetih letih 20. stoletja ustvaril švicarski harmonikar Werner Thomas. Za veliko priljubljenost v Sloveniji je bila zaslužna različica skupine Dvanajsto nadstropje *Vesele račke* iz istoimenskega albuma, ki je izšel leta 1982. Tedaj je bil to priljubljen in splošno razširjen ples.

Male folklornike sem oblekla v kose oblačil iz tistega obdobja, ki sem jih zbrala pri ljudeh (deklince so nosile krila, bluže, oblekice, dečki hlače z naramnicami, hlače na gube, srajce). Tudi frizuram smo namenili posebno pozornost. Ker je šlo za odrski nastop, smo lase deklet lepo uredili (glede na različne fotografije šolskih skupin iz tistega časa), pričeske primerno polakirali.

Tako je nastala odrska postavitve, ki je požela na eni strani aplavz, stiske rok in čestitke za drznost, na drugi strani pa negotovanja in že skoraj obsodbe, da družabno življenje tega obdobja še ni zrelo za prikaz v folklorni skupini. Ne glede na vse, sem zadovoljna, ponosna in prepričana, da sem naredila prav. Oblačila bomo shranili, saj sem prepričana, da bodo prej ali slej ponovno zanimiva. Smernice se spreminjajo in čez desetletje ali dve bodo še kako zanimiva, še zlasti ker živimo v času, ko se več ne shranjuje in vse stvari kaj hitro romajo na smetišče.

Utrinek iz odrske postavitve *Za trenutek naj odloži delo*. (Foto: Andrej Matič, koncert ob 35-letnici delovanja Folklornega društva Kres, Novo mesto, 26. 3. 2011.)